

60 vuotta seuran toimintaa. Se on pitkä osa ihmisen elinkaarta, mutta erityisesti seuran toimintaa. 60-vuotiaalla alkavat nivelet rutista, askel lyhenee ja välillä voi joka ”horjahdella. Usein tulee miettimisen paikka: ”mikäs ihme sen mäen takaa asuneen isännän nimi olikaan, muistatkos tuon emännän nimeä, joka tuolla kirkon rapun edessä seisoo? Ei tule mieleen.. Mutta näin ei ole käynyt Uukuniemi-seuralle, vaan päinvastoin. Seurahan on nyt elinvoimaisin oman historiansa aikana, kaikilla mittareilla mitattuna. Mutta mennäänpä historiassa 60 vuotta taaksepäin maaliskuun 1 päivään 1952, joka on Uukuniemi-seuran syntymäpäivä, syntymäpaikka on Helsinki ja tarkemmin ravintola Espilä. Ravintolaan oli kokoontunut 10 yleistä kutsua noudattanutta entistä uukuniemeläistä ja yksi silloinen uukuniemeläinen. Arvi Jänneksen nuijan kopautuksella syntyi Uukuniemi-seura, jonka 60-vuotisjuhlaan olemme nyt kokoontuneet.

Mikä innoitti nuo keski-ikässä olevat vaikuttajamiehet, (niin kai voidaan sanoa, sillä mukana oli vain yksi nainen) toimintaan Uukuniemi-seuran perustamiseksi. Asiakirjoihin on seuran toiminta-ajatukseksi kirjattu: ”kotiseudun muistojen ja perinteiden vaaliminen ja säilyttäminen”. Näinhän se yleisellä tasolla ilmaistuna tietenkin on. Jostain syystä minulle tuli kuitenkin halu pohtia tilanneetta 60 vuotta taaksepäin syvällisemmin tunnetasolla. Keneltäkään ei voi enää kysyä, mutta pohjan tälle pohdiskelulle löydän Uukuniemen-seuran Helsingin osaston perustamisesta ja merkityksestä. Uukuniemi-seurahan sai jo seuraavana vuonna ”esikoisensa”
Helsingin uukuniemeläiset -osasto perustettiin 19.6.1953.

Kun syksyllä 1953 muutin Helsinkiin, oli ikävä ja turvattomuuden tunne valtava. Teki mieli paeta johonkin, josta löytäisi edes jonkin tutun. Yllättäen kuulin, (sitä en muista keneltä tai mistä) että Helsingissä toimii Helsingin uukuniemeläiset. Sinne täytyi päästä heti mukaan ja siellähän tapasinkin monia tuttuja mm. Elina Repo, Jorma Tiainen, Albin Hälvä, Lauri Heikkinen, Pentti Taivainen, Helsingin uukuniemeläiset oli ikään kuin napanuora, joka yhdisti menneisyyden nykyisyyteen ja antoi voimaa elää, sopeutua uuteen tilanteeseen. Aluksi murehdin sitä, kun kokoonnuttiin vain kerran kuukaudessa, olisin halunnut olla yhdessä vähintään kerran viikossa. Helsingin uukuniemeläiset oli Uukuniemeltä Helsinkiin muuttaneille nuorille 1950-luvulla ensi askel tutustumisessa pääkaupunkiin ja sen erilaiseen elämän tyyliin kuin mihin olimme sodan jälkeen tottuneet tynkä Uukuniemellä. Mielenkiintoinen on osaston loppuminen, josta ei ole mitään merkintää asiakirjoissa. Täytyykin todeta, että Helsingin uukuniemeläiset osasto oli tehnyt tehtävänsä, antanut jonkinlaisen turvapaikan pääkaupunkiseudulle muuttaneille sodanjälkeisille nuorille uukuniemeläisille, joita osaston kokouksessa opastivat kokeneet ”vanhat parrat”, niin kuin heistä muutamia kutsuttiin. Myöhemmin pääkaupunkiseudulle muuttaneet nuoret olivat jo kotiseudullaan saaneet tuntumaa uudenlaiseen nuoren elämään, eivätkä enää tarvinneet tukiverkostoa heidän tullessa pääkaupunkiin. Helsingin uukuniemeläiset osasto ikään kuin kuihtui pois tarpeettomana, se oli tehnyt tehtävänsä.

Mikä sitten näitä kahta hetkeä yhdistää?

Oliko näillä keski-ikäisillä vaikuttajamiehillä, jotka halusivat perustaa Uukuniemi-seuran, samanlainen ikävän ja kaipuu tunne kuin tuolla Helsinkiin tulleella Suitsansaaren aralla tytöllä? Heilläkin oli varmaan määrätynlainen tyhjyyden tunne, kun takana oli kodin menetys, tulevaisuus epävarma koko kansakunnalla. Mistä saada elämän uskoa ja turvaa perheellensä kun menneisyyteen ei ollut paluuta. Yhteen kokoontuminen saman kohtalon kokeneiden kanssa antoi varmaan turvallisuuden tunnetta ja uskoa tulevaisuuteen. Nykykielellä sanottuna koettiin **yhteisöllisyyttä**. Sitähän tarvitsemme tänäkin päivänä, jokainen meistä.

Uukuniemi-juhlista tuli Uukuniemi-seuran tärkein vuosittainen tapahtuma. Ensimmäinen yhteinen juhla järjestettiin jo seuran perustamisvuonna Kauhavalla. Alkuvuosina joka toinen kesä vietettiin juhlia Uukuniemellä ja joka toinen kesä eri puolilla Suomea ns uukuniemeläisten sijoituskunnissa. Muutamia vuosia on jäänyt lähinnä 1960-luvulla, jolloin ei ole järjestetty juhlia. 1980-luvulla silloinen johtokunta (nykyinen hallitus) päätti, että Uukuniemi-juhla järjestetään aina Uukuniemellä, tätä olivat seuran jäsenet yleisesti toivoneet. Perusteellisen pohdinnan jälkeen johtokunta päätti, että juhla on aina viikko jälkeen juhannuksen Uukuniemellä, jolloin jokainen tietää etukäteen paikan ja ajankohdan, eikä niitä tarvitse ilmoitella eikä kysellä. Viikko jälkeen juhannuksen siksi, etteivät heinätyöt ole vielä alkaneet, jolloin maanviljelijät ehtivät paremmin juhliin. Tällöin tehtiin myös päätös, että ruokailu järjestetään molempina päivinä, ettei vieraiden tarvitse tulla juhliin eväspussi repussa. Tämäkin järjestely toimi erinomaisesti hyvin pitkälti talkoovoimin, mutta ruokailujärjestelyissä on myöhemmin tapahtunut muutoksia ajan vaatimusten mukaisesti. Mieleeni tulee yksittäistapaus kesällä 1957, kun Uukuniemi juhla pidettiin Uukuniemellä. Olin äitini ja tätini – äidin siskon kanssa juhlassa. Juhlaväki jonotti ruokaa, tätini jonossa mukana. Sanoin äidilleni, että mennään mekin jonoon. Äiti katsoi minua jopa voisoin sanoa vähän vihaisena ja sanoi: Etkö sinä tiedä, että täällä ruokailu on järjestetty vain pitkämatkaisille vieraille, ei meille paikkakuntalaisille!”. Ei sitten menty syömään, mutta kyllä meillä oli ”sudennälkä”, kun iltakirkon jälkeen palasimme kotiin Suitsansaareen.

Mikä innoittaa kesä toisensa jälkeen meitä tulemaan tänne kirkkomäelle?

Alkuvuosina tultiin tapaamaan entisiä naapureita, sukulaisia ja tuttavvia, kertomaan kuulumisia ja kyselemään läheisten ja vähän vieraampienkin kuulumisia. Kyllä silloin kirkkomäellä oli sellainen puheensorina, ettei siinä juhlapuheita paljoakaan ehditty kuuntelemaan. Mutta tärkeintähän oli olla yhdessä ja saada todella jutella. Seuran alkuvuosien Uukuniemi-juhlien kävijät suuntasivat melkein poikkeuksetta matkansa Pyhäjärven rannalle. Kyynel silmässä virkistivät jalkojaan järvessä tai pulahtivat sen kirkaaseen veteen. Eräskin matkaaja täyttivät mukana olleen pullon Pyhäjärven vedellä ja tällä vedellä sitten kastettiin lastenlapset. Eräs toinen juhlija keräsi muovikassiin rantakiviä ja on kuuleman mukaan tehnyt niistä takkahuoneeseen pöydän, jonka ääressä on lapsille ja lapsenlapsille kerrottu monia tarinoita entisestä kotiseudusta Uukuniemellä.. Tämä on parhaimmillaan sitä kotiseudun muistojen siirtämistä sukupolvelta toiselle, mikä onkin seuran yksi tärkeistä tehtävistä. Sitä parhaimmillaan tekevät yksittäiset juhlavieraat kukin omalla tahollaan ja tavallaan.

Vuodet vierivät, monien viimeiseksi leposijaksi tuli vielä Uukuniemen hautausmaa. Yhä useampi juhlavieras suuntaa nykyisin matkansa Paakasalmen hautausmaalle ja siellä vaihdetaan kuulumisia ja kerrotaan poisnukkuneen sairauksista ja viimehetkistä ja halusta tulla haudatuksi kotiseudulle. Joukko, joka tänne kokoontui seuran alkuvuosina, on nyt todella harva. Tiedustelin eräältä läheiseltäni tänä keväänä: Miksi Sinä et tule enää Uukuniemelle juhliin? Hän vastasi: ”Siellä ei ole enää ketään, jonka tuntisin”: Yksi suuri ja innokas juhla joukko on poissa. Heitä yhdisti sodan aiheuttama, tuskainen **yhteisöllisyys**.

Entä nyt?

Kaikesta huolimatta juhlavieraita on vuodesta toiseen ilahduttavasti. Osa juhlavieraista on tietenkin uutta sukupolvea, joille isovanhemmat ja vanhemmat ovat kertoneet Uukuniemestä, missä suku aikoinaan asui ja missä suvun juuret ovat. Oman juhlavierasjoukon muodostavat tynkäuukuniemen uudet asukkaat, jotka ovat rakentaneet kesänviettopaikkansa pudasvetisen Pyhäjärven rannalle. Mutta ydinjoukon tietenkin muodostavat nykyisinkin entisen Uukuniemen alueella asuvat, jotka nykyisin ovat parikkalalaisia. Näin on päässyt tapahtumaan.

Mutta - nyt toistan joskus aikaisemmin tekemäni aloitteen Parikkalan kunnanvaltuustolle (ei minulla tosin ole aloitteen teko-oikeutta), mutta puheoikeus Uukuniemi-juhlilla vielä on. Miksi ei entisen Uukuniemen kolmea kylää (Kirkonkylä, Niukkala ja Kumpu) yhdistettäisi yhdeksi kyläksi, jonka nimi olisi Uukuniemen kylä Parikkalan kunnassa. Uukuniemi nimi säilyisi silloinkin, kun Parikkalan kunta yhdistetään Savonlinnan kaupunkiin ja Uukuniemen kylästä tulisi kaupungin osa-alue, esikaupunki.

Mikä herkistää kävijää?

Olen kysellyt monilta juhlissa mukana olleilta. Mikä on täällä sellainen paikka, missä aina haluat käydä: Kolme paikkaa on ylivoimaisesti ykkössijalla: Hautausmaa, kirkko ja Pyhäjärven ranta. Nämä haluamme nähdä ja tuntea ne mahtavat herkäät tunteet, jotka nousevat pintaan omaisten haudoilla ja isovanhempien ja vanhempien rippikirkossa sekä luonnon rauha kirkasvetisen Pyhäjärven rannalla lintujen laulua kuunnellen. Monilla näistä juhlavieraista on todennäköisesti kysymys eräänlaisesta kotiseuturakkaudesta. Kotiseuturakkaushan on tunnetila, jolla on kongreettinen kohde. Useimmiten tunnetaan kotiseuturakkautta siihen asuinpaikkaan, jossa on leikitty lapsuusvuosien leikit ja koettu murrosiän tuskaiset kriisivuodet. Tämä kotiseuturakkaus on todennäköisesti siirtynyt evakoilla sukupolvelta toiselle.

Petri, voisitko laulaa, kun itse en mä voi

”Mun sydämeni tänne jää, kun aika mun on mennä pois”

Seuran tarkoitushan on pitää yhteyttä juuriltaan uukuniemeläisiin, heidän ystäviin ja nykyisiin alueen asukkaisiin.

Muistona seuran toiminnasta näiden 60 vuoden aikana jää tuleville sukupolville esim:

Kirja – Uukuniemi, Rajan halkoma pitäjä 1956

Kotiseutulaulu - Uukuniemen usko, 1960

Ristlahden taistelun muistomerkin uudelleen pystytys, 1982

Seuran kulkuelippu, pienoislippu ja pöytästandaari, 1991

Ikoniriipus, 1996

Muistolaatta evakoiden muonituspisteeseen 1994

Kirja – Rakkaudesta rajan halkomaan pitäjään, 2002

Ja tietenkin tämä Pitäjätupa, jonka historia ulottuu pitkälti yli 100 vuoden taakse.

Seuralla on omat internet-sivut, joilta saa haluamaansa tietoa seuran toiminnasta

Seuran tulevaisuus.

Seuran tulevaisuus on turvattu niin kauan kuin sen toimintaorganisaatioon löytyy henkilöitä, jotka ovat innostuneita ja jaksavat tehdä työtä seuran hyväksi. Henkilöiltä, jotka kulloinkin ovat vastuussa seuran toiminnasta, vaaditaan aktiivisuutta, intoa ja kykyä järjestää esim näitä juhlia ja etsiä juhliin ohjelman suorittajia jne. Nykyinen seuran hallitus ansaitsee erinomaisen arvosanan 10+. Me juhlille tulleet saamme tutkailla esim. tuota seuran omistamaa pitäjätupaa, joka hallituksen jäsenten sekä muidenkin talkoolaisten voimin on kokenut täydellisen remontin. Uukuniemen kunnan 1888 ostama Pitäjätupa siirtyi Uukuniemi-seuran omistukseen lahjoituksena 1988. Seuran toiminnan jatkuvuus tarvitsee myös tulevaisuudessa talkoolaisia hallituksen energian lisäksi. Kolmantena erittäin tärkeänä ja arvostettuna yhteistyökumppani on aina ollut ja toivottavasti on jatkossakin, seurakunta. Seurakunta vastaa juhlien jumalanpalveluksista ja antaa muutakin ohjelma-apua resurssiensa mukaan. Yhteistyö muiden Uukuniemellä toimivien eri seurojen kanssa on saumatonta ja kaikki antavat apua voimiensa ja taitojensa mukaan. Näistä muodostuu seuran toiminnan tulevaisuudenkin runko, niin kuin on aina ollut seuran 60 vuoden toiminnan ajan.

Toivottavasti tulevinakin vuosina tapaamme suurin joukoin täällä Pitäjätuvan piha-alueella.